

Klerikalno gospodarstvo. Na Dunaju se je imel te dni pred sodnijo posl. Schuhmeier zagovarjati. Tožili so ga namreč člani odbora, ki je svoj čas vprizoril slavnostni spreved ob priliki cesarjevega jubileja. Schuhmeier je tem ljudem namreč razne nečedne stvari očitati, zlasti to, da so napravili 200.000 K dolga, kateri še danes ni poravnani. Schuhmeier je bil opočit, ker se mu je posrečilo, svoje trditve dokazati. Pri razpravi so prišli velikanski škandali na dan.

Dopisi.

Iz Hrastnika. Prav lepe stvari se dogajajo v našem Hrastniku, vredne "kulturne vzgoje", ki smo jo dobivali od desetletja trajajoče nadvlade "Roševcev". Že zadnjič smo poročali v falotstvu, ki so ga neimenovani in vendar dobro znani infamni capini s tem storili, da so po noči razbili šipe nemške šole. Mi smo prepričani, da pošteti rudarji tega niso storili. Rudarji, ki znajo sami in z lastnimi močmi misliti, znajo ceniti pomen in potrebo nemške šole in se ne pustijo v tem oziru od nikogar zapeljati. Ali semtertja se dobi žalibog tudi med delavstvom breznačajne osebe, katere ne zaslužijo, da bi se jim v obraz pljunilo in katere grejo tudi za frakelj Roševskega šnopsa šipe pobijati. Kakor znano, razpisalo se je 50 K nagrade tistemu, ki bo zločinca naznanil. Po našem prepričanju dali bi se ti faloti prav lahko prijeli. Opozarjamo oblastva, naj v tem oziru ničesar ne zamudijo, kajti drugače bi morali resno besedo izpregovoriti. Danes pa moramo še o nekaterih drugih stvareh poročati. Torej čujte: Dne 28. p. m. med slavnostjo cerkvenega blagoslovljenja so dobili bivšega rudarja in sedaj navdušenega "sokola" M. Razpergerja, ko je šel ravno pred Hrasteljevo hišo poleg cerkve na veliko potrebo; storil je to tudi malo popreje v predhiši nke gostilne. Čednega gospoda, ki je tožen poleg tega zaradi žaljenja straše, so vtaknili pod ključ. Oj ti sokolska čednost ti! — Pretekli teden vršile so se tukaj volitve v rudarsko združenje (skupina II). Roševi pajdaši, katere imenujejo knapi "narodno veranko", so izdali geslo, da ne sme biti "noben nemec in noben socialist" izvoljen. Vkljub temu so pokazali rudarji, da se ne dajo voditi od smrkovih pobolnav; izvoljeni so bili z veliko večino soc. delegati. Tako propada "roševstvo" v Hrastniku dan za dnem. Roševa banda hotela je delavce premagati, ker so ti večidel naprednega prepričanja in pripoznajo tudi potrebo nemškega poduka. Ali kdo da dandanes kaj za enega Roša, katerega niti lastna stranka več ne vpraša? Roš ima toliko grehov na sebi, da bi moral sploh izginiti. Opozarjamo na članke, ki smo jih svoj čas proti temu človeku objavili. Očitati smo takrat Rošu vse mogoče svinjarji, ali mož se niti ganil ni in niti poskušal ni, da bi nas tožil. Bal se je sodnije, kakor hudič križa. Tak človek je ta Roš! In zdaj, ko so mu dali vsi zaslužen brc, zdaj hoče ta možakar še kaj govoriti? Ako bi se nam poljubilo, ponavljali bi zopet enkrat vse njegove grehe. Ali škoda za prostor v našem listu! Za danes povemo le še nekaj: Svoj čas je imel Roš kot deželni poslanec legitimacijo, s katero se je prav po ceni (1/2 2. razreda) po železnici vozil. Baj je pa Roš to legitimacijo tudi še pozneje rabil, ko ni bil več deželni poslanec. Ako je to res, potem je Roš južno železnico naravnost goljufal. Poroča se nam sicer iz Duraja, da mu je zdaj južna železnica to stvar prepredila. To se je pa zgodilo šele zdaj, torej pol leta, odkar Roš sploh poslanec več ni. Skoraj vsak drugi dan se je Roš po železnici vozil in vedno z legitimacijo, torej vedno na nepošten način. Radovedni smo, ali bode Roš tudi na to očitanje molčal? Prihodnjič enkrat pa bomo odkrili še razne lumparije gotovih gospodov!

Hoče. (Kaplan Krajnc mekarnar). Poročali smo že o njem, o kaplanu Krajncu in njegovem dejanstvu in podjetju. Pa žali Bog, on se ne poboljša, on ne miruje, in radi tega tudi nam ni volja molčati, ampak mi hočemo in moramo izjaviti, kaj lepega in koristnega namerava gospodek storiti v občini prid naše fare, naših občin. Znano je, da imamo tukaj v Hočah mekarno, katera prav dobro prospeva, posebno v zadnjem času. A žali Bog, voditelj mekarnar je

trd Nemo, gosp. doktor Tanach. Zasluge tega gospoda za sijajno, prosperiranje mekarnar se tako mnogobrojne, da jih ne moremo naštet. Pa kaj pomaga, on je in ostane Nemo, in zavoljo tega je Krajncu bodeč trn v njegovih očeh — g. Tausch mora ven, mora vstran. Mekarnar pa, obče spoštovani gospod, kateri je druga roka podjetju, kateri noč in dan dela ter se žrtvuje za mekarno, je — Bog se vsmili — tudi Nemo. Tudi ta mora proč — Nemca le proč, vse Nemce proč, vse nemskutarje v pekel! To je geslo g. kaplana Krajncar. Oh, oh! Na svojem biciklu in na svojih puhlih nogah šviga Krajncček po vsej okolici semtertja ter pokuri ude mekarnar, naj se otrese teh nesrečnih nemških voditeljev. S svojo neznansko agitacijo je res nekaj podreptnikov in nevednežev spravil tako daleč, da nasprotujejo najboljšim nameram mekarnar in to v svojo lastno škodo. Gospod dr. Tausch pa se je tega gnjusnega nasilstva, te zoperne agitacije tako naveličal, da je odločil svojo mesto. Ni ga več, ki bi ga le količkaj nadomestil, to ve sedaj vsak, a kaplanček trdi: "Čemu sem pa jaz tukaj?" Zabredeni ljudje sedaj majajo s svojimi glavicami, se praskajo za ušesi ter vzdihujejo: "Za Boga svetega, kaj pa bo zdaj, kam smo jo ukrenili!" Kaplanček Krajncček pa tolaži: "Nič se ne bojte, fantje, čemu sem pa jaz tukaj". A malo, malo, prav nič jih ni, ki bi imeli sedaj najmanjše zaupanje do Krajncčevih trditve. Je že tako — prej pamet nujaj! "Če gre tako, pa me imejte radi", misli si je tajnik mekarnar in je tudi svoje mesto odločil. Moj Bog, moj Bog tudi to, kaj pa bo zdaj! — "Nič se ne bojte, nič se ne bojte, vsaj sem jaz tukaj, jaz, Jožek Krajnc". — Sedaj pa še nameravajo drugi udje nasilstva se odpraviti v pokoj in nasledice vsega tega bodo: mekarnar se bo razrušila, mekarnar, ki je tako krasno prosperoval, ki je kmetom toliko tisoč in tisoč kron gotovega denarja donosale vsak mesec, večina v mošniške gospodinjce. Ta si je za ta lep denarček zamogla priskrbeti za obitelj vse to, kar mora drugače gospodar iz svojega žepa potegniti, denarce, ki so težko priborjeni solideki, na katereh se krvavi žulji kmečke roke poznajo. Evo to! No, naš kaplanček kaj takega ne presodi. Njemu je le in popolnoma le na tebi leželo, da doseže to-le: Mekarnar mora priti v moje roke. — Vsaj se je g. Krajncček že g. načelniku in drugim ponujal, da hoče — moj Bog in kako rad — prevzeti tajnika in predsednika oblasti, ako se le nemčurka "predoblast" enkrat odstrani. No, no, mogoče bi že bilo, da bi kaj takega ali enakega doseči mogel; kajti načelnik g. Novak mu vendar gre strašansko na — roke. Dobro, dobro! Ljudje, ki so se iz temnega spanja po vseh nasledicah malo kaj ne zdravili, sedaj dvomijo in obupajo. Sliši se namreč, da hoče in namerava g. kaplan Krajnc mekarno popolnoma v svoje roke dobiti, da bi potem on kot generalni akcionar in predsednik to, kar gre danes kmetom in zadrugi, sam v svoj črni žep posmukal. No, če se vam kmalu ne odprejo vaše oči, udje mekarnar, potem vam pa naj Bog pomaga, kaplanček Krajnc tega ne bo storil.

Ud mekarnar.

Hoče. (Drobnosti o našem kaplanu J. Krajncu). Se je več nekaj slišalo o tem gospodeku, pa posameznih slučajev iz njegovega privatnega delovanja, dragi "Stajerc" še nič nisi prinesel. So tako zanimive in pomenljive reči, da ti jih moram poročati. Naj zvedo kristjani po slovenskem svetu, kako se drži Krajnc Kristusovega nauka o ljubezni do svojega bližnjega. Ko je prišel v Hoče, prvo uro se je arditno razprl z drugim kaplanom. Kriščanska ljubezen! Potem se je preveč intenzivno v šolske zadeve in razmere vtikal, pa si je nasek malo posmodil. Neko gledališko igro v Gornji Hoči je s šolsko mladino igral, kar je postavno prepovedano. Da so se otroci pri tej priliki opijani, kdo je temu kriv? Na potu v Hoče je naštenkal hočkega župana in trgovca hočkega. Zadnji je bil tako razburjen, da bi gospodeku jih gotovo par žahtnih pritnil, ko bi ga sam razžaljeni župan zlepa ne pomiril. Krajncček pa je hitro svoje korakne pete odnesel. Nekega krojaškega mojstra je strogo pokaral, čemu ne zahaja prdneje v cerkev in sploh k njegovim pridigam. Vri mojster, pa mu očito v lice pove: "Dokler boš Vi naševali in

pridigovali, me ne bo več v cerkev in boljše je, da vam ne natančneje razpravim zakaj". Te besede so Krajncu tako hudo zbudile v njegovo usmiljeno kristjansko srce, da je gospodarja krojačevega nahujskal, naj takoj tega grešnika izpod svoje strehe spravi, kajti vera je v nevarnosti. No in krojač sedaj gre. Oj ti prava, lepa kristjanska ljubezen! Našega tovarnarja je tudi v svojo komando vzel ter mu zapovedal, da mora nemški napis takoj odstraniti ter a slovenskim nadomestiti. Ker mu je tovarnar krepko odvrnil, kaplanček zažuga, da ga bo v "zeitinge" dal. "O to smete storiti, pa če bo le ena kričična beseda vmes, potem se bova pa drugače zmenila", odvrne tovarnar in odsihmal Krajncčka ni več blizu. — Farski hlapec zna prav dobro sodi ravhati. To je g. Krajnc kmalu zasledil in ker on tudi z vinom baranta, ter ima dve ali tri vinske kleti, rabi tudi večkrat sodarja. Farskega hlapca torej naprosi, naj mu popravi in pomije njegovo posodo. To delo je lepo in natančno hlapec dovršil, a namesto da bi mu vsaj kaj "trinkgelda" za skrbno delo dal, ga je prav nekristjansko zmerjal, češ da mu je neki vsa posoda pokvaril. Najboljši izgovor, če se noče nič plačati. Hlapec pa neki gospoda kaplana zato sedaj še iskreneje ljubi, kakor poprej. Naš mešnar — pohlevna zlata dušica, vsi ga imamo radi — gospodeku tudi nič kaj prav ne streže, drugače bi ga kaplan v zagrebu ne zmerjal in suval, kakor psa. Kristjanska ljubezen! Kdor nemških časnikov čita, kdor čita tisočkrat "ferdamenega" "Stajerca", kdor ima na svoji firmi le eno nemško besedo, kdor se kot nemčurja smatra, vse te prežegna v najglobokejši pekel. — Kričijo vednomer da vera peša, da je vera v nevarnosti, vsaj vemo zakaj, a s takimi čini se vera in duhovski stan tudi ne bosta vzdignila. Razburjenost nad g. Krajncem in njegovim nasilstvom je dokipela do vrhunca. Kaj še bo? Poročamo prihodnjič več!

Rogaška Slatina. Ponarečil jo vinar g. Druškovič, kar je ponoči na grozde pazil; imel je eno staro puško, katere že zdavnaj spada v muzej. Pripomniti moramo, da bi se bolje spodobilo g. Druškoviču, eno varno puško preskrbeti vlogemu vincerju, ki je sedaj siromak izgubil oko in mora grozno bolečine trpeti. Zato nima Druškovič denarja; če pa pride črnih k njegovi hiši, ga je pa dovolj. Taki so klerikalci proti vlogemu ljudstvu.

Jesenice (Gorenjsko). Na Jesenicah vlada sedaj absolutizem in klerikalizem. Absolutizem izvaja sedanji gerent krojač Čebulj in klerikalizem pa naši že itak znani gospodje v farovžu. Vendar pa še nekoliko dihamo in vprašamo danes c. kr. vlado, ali je pripravljena novo občinsko volitev za Jesenice razpisati ali ne? Ali niso že 3 leta pretekla, odkar je bil stari občinski odbor izvoljen? — Kaj je v tem času ta odbor delal ali ni nič delal, to je za volilno postavlo postranska stvar, poglavitno je da se po preteku 3 let v vsaki občini nove volitve razpišejo, a stari odbor se pa še-le potem razpusti, ko novi že funkcionira! — Ker ima gerent samo pravico, narnujnejše stvari reševati in sicer samo v takem slučaju, kadar je nevarnost za zdravje ali življenje, potem pa reči v prenešenemu delokrogu izvršiti — je nujno potrebno da se izvoli novi odbor. Gerent ne sme z občinskimi imetjem gospodariti za leta in leta naprej, tudi ne sme on predpisavati občinske davke ali naklade brez da bi o tem ne mogel pozneje odbor sklepati. Zatorej ima visoka c. kr. vlada na to paziti, da se po pretečenem roku volitve vnovič razpišejo. Ker smo stvar v kratkih besedah pojasnili, misljimo da nam ne bode potreba o tem se še obračati na ministerstvo, kajti kdor koliko zakon pozna, mora vedeti da se na Kranjskem vedno po preteku 3 let v občini vnovič voli!

Novice.

Ne sejejo in ne žanjejo in vendar jih redi nebeški oče... Ta svetopisemski beseda velja o pticah. Za naše duhovnike pa bi se morala tako-le prenarediti: Ne sejejo in ne žanjejo in vendar jih redi kmet... Vinska trgatve se vrši po celi deželi. Hvala Bogu, zopet je dobra, zopet je mnogo grozda, tako da si bode zmogel

bedni kmet vsaj v največji sili pomagati. Saj letos je bilo drugače tako slabo. Suša je zvela vso upanje, živino se je moralo za malenkostne cene oddati, krme ni, — edino gorice so še nekaj obljubovale. Seveda, tudi tukaj sta napravili toča in gnoloba mnogo škodo in sodi so danes dragi, da jih ni za kupiti... Ali trgatega je tu! Vinčarji in vinčarke, kmeti in delavci nosijo grozdje in iz preše se vliva prvi, sladki most. A prvi polovnjak še ni poln, ko že pride tam čez gorice neka pošava. Kdo je to? Kakšni berač? Kakšni tolovaj? Ne, ne, to so tiste osebe, ki pridejo po davek za farovž, davek, ki ni v nobeni postavi predpisan in ki ga ne pozna nobena pravica... Bernja je to, vinska zbirca debelih žegnanih gospodov! Kmet, daj, daj, saj aitemu, čeprav si sam lačen, daj, daj... Ej vi pobožni gospodje, aliimate res nič vsmiljenja v arcu? Ali ne vidite grozovito revščino našega kmetakega ljudstva? Ali mu res niti krvavi plod celoletnega dela ne privoščite? Vam, gospodje, se dobro godi! Vi imate mastne svoje plače in vedno še posebna plačila! Vi imate vedno beržo! Ali Vas res ni v dnu duše vsaj malo sram, ko pridete k izstradanemu kmetu po most?... Ne sejete, ne žanjete, — ali v malho pa le bašete! Ne rigolate, ne sadite in ne trgate, ali most pa le domu nosite! Ali Vam, gospodje, ta most res tekne? Zdi se nam, da morate v vsakem požirku kri in znoj trpečega kmeta čutiti...

Njih cilji. Preteklo nedeljo vršil se je v Ljubljani (seveda v Ljubljani!) ahod slovenskih klerikalcev vseh dežel. Mi bi tega shoda sploh ne omenili, kajti slovenski klerikalci na Štajerskem, Koroskem, Goriškem in Kranjskem so bili tudi doslej ena in ista stranka, ki je stala pod vrhovno komando ožlindranega dr. Sušteršiča. Dosti bi nas torej ne brigalo, ako so se ti ljudje tudi v formalnem oziru, na zunanje, v eno truplo združili. Kajti v Ljubljani so ustanovili ožlindrani dr. Sušteršič, štajerski dr. Korošec, koroski orglar Grafenauer in goriški dr. Gregorič — torej dva „duhovnika“, en advokat in en od farovžov odvisni orglar — „vseslovensko stranko“. Odslej se bode torej še očitnoje pota klerikalno-slovenske politike iz Ljubljane komandiralo. Korošec naj torej nikdar več ne reče, da je štajerski rojak, in Grafenauer naj se nikdar več ne bala, da je Korošec, — oba dva sta le kulija kranjske politike... Vse to smo že doslej tudi vedeli. Ali na tem shodu sta se izpregovorili dve besedi, ki ste posebno značilni. Prvo je izpregovoril duhovnik (!) dr. Krek, ko je dejal: „Naša zemlja ima še dovolj prostora za nasprotnikove grobe“. Ta katoliški duhovnik Krek, ki je svoj čas prav rad anarhiste hvalil, ima torej le en cilj: grob njegovih nasprotnikov. Kristus je sicer rekel, da se mora nasprotnike ljubiti, ali Krek jim želi le smrt in grob. To je najnovejša slovensko-klerikalno „krščanstvo“... Še bolj zanimiva pa je druga beseda, ki se je izpregovorila na tem zborovanju. Hrvat Stjepan Radić, mož, ki ni bil vedno tako hud klerikalec, kakor je danes, dejal je namreč: „Od Celovca pa do Kotorja, od Trsta pa do Semlina mora en dah v nas živeti!“ — Kaj se pravi to? Združenje Slovencev in Hrvatov, razcepjenje Štajerske in Koroske, torej zopet — deželno izdajstvo. Klerikalci so torej proglasili isto načelo, katerega je krvavi Roškar tudi v deželnem zboru proglasil. Razbiti hočejo našo domovino! To so cilji te gospode in to si je treba zapomniti!

Češki nasilneži. Ako se pregleda na zemljovidu pokrajine, ki jih poseduje češki narod, — ali pa ako se pregleda v statistiki številke davka, katerega plačujejo Čehi, — potem se pač ne more razumeti, kako da morejo ti gospodje s potlačeni nosovi toliko veljave in vpliva imeti. Malenkostni narod, ki je ravno tako glede svoje kulture kakor glede svojega gospodarskega stanja le na ramenih drugih narodov napredoval, hoče zdaj s predzornostjo, kakor jo najdemo edino še pri madžaronskih Košutovcih, celi državi komandirati. In vrcok? V Avstriji ima žalibog tisti največ veljave, kateri zna najboljši kričati in ki je najbolj nesramen ter predrzen. Povedali smo že, kako nevarnost tvorijo Čehi za mesto Dunaj, odnosno za celo Nizje-Avstrijsko. Nevarnost ne tiči le v smešnih jezikovnih zahtevah teh privrancenov, marveč v gospodarski konkurenci, s katero hočejo domačine pregnati in sami

do korita priti. Da postopajo pri temu z najgršim nasiljem in največjo brezobzirnostjo, to so dokazale zadnje demonstracije. Te dni pa se je podala češka deputacija k ministerskemu predsedniku baronu Bienenrthu, da mu razloži „češke želje“. In pri tej priložnosti je dejal češki uradnik Janca približno to-le: „Ako se nam ne bode ugodilo, vpeljali bomo edino na Dunaj rusinske šege. Saj se spominjate, da je Szinczinski v Lovu namestnika Potockega ustrelil“. Z drugimi besedami povedano: Janca je v imenu Čehov grozil, da se bode morilo, ako se ne ugodijo nebovpijočim njegovim zahtevam!... In zdaj vprašamo: Ali ni to precej hud poper? V Pragi se večeje Čehi v hipih vonje nevarnosti s sovražnikom, na Dunaju pa grozijo z revolverjem. In to naj bi bil kulturni narod?... Pri vsemu temu je zanimivo, da se pojavlja češka nevarnost tudi že v slovenskih pokrajinah. Kriv je temu slovenski nadprvak general Hribar. Kajti ta je povzročil prvi invazijo Čehov na Kranjsko in zdaj imajo že na vseh važnejših mestih v Ljubljani češke uradnike. To bode šlo tako dolgo, dokler bodejo deželno-izdajalski prvaki združeni z veleizdajalskimi Čehi.

Iz Spodnje-Štajerskega.

Regulacija Pesnice je prepotrebna gospodarska zadeva, v katero se ne sme nikdo s kakšnimi političnimi nazori vmešati. Istina je, da je prebivalstvo že skozi desetletja za to regulacijo prosilo. Vsak pametni človek mora tudi sprevideti potrebo te regulacije, s katero edino bi bilo mogoče, pomagati tolikokrat težko oškodovanemu tamošnjemu kmetakemu ljudstvu. Mi, se glede regulacije Pesnice nismo nikdar postavili na kakšno politično stališče. Tega tudi zdaj nečemo storiti. Pač pa hočemo celi položaj, kakor je prizadetim že znan, tako popisati, kakor velepa to resnica. Gre se tukaj za del regulacije od Možganca do Pacinga, ki bi bil v petih letih, torej l. 1914 ali 1915 gotov. Košala bi ta regulacija skoraj en milijon kron, najmanj pa 950.000 K. To veliko svoto bi dali država in dežela; poleg tega bi plačal okraj 10%, to je 95.000 kron, kar bi znašalo skupno v desetih letih 95.000 kron. Okrajni zastop je bil tudi pripravljen, žrtvovati to veliko svoto, ker je ravno smatral regulacijo za velepotrebno. Vsa ta regulacija in darovanje teh velikih svot so tudi priporočali slovenski člani okrajnega zastopa, dr. Jurtele, Zelenik in drugi. Tudi ti gospodje so priznavali veliko potrebo regulacije in ji niso nasprotovali. Kdo bi tudi pri tako važnem gospodarskem vprašanju dlako cepil! Ali naprej! Ta regulacija bi se izvršila seveda le tedaj, ko bi prizadete občine pri vzdrževanju regulacijskih del prispevale. To je najvažnejše. Ko bi se občine zdaj kar zavezale, da bodejo vsa dela glede varstva bregov prevzele, potem bi zamogle samtertja prav velike svote plačevati. In zdaj je prišel naš vrli okrajni načelnik Ornig ter je izdelal za to važno zadevo gotovi ključ ali načrt. Po tem za prebivalstvo zelo ugodnemu ključu bi plačavale občine za vzdrževanje regulacijskih del sledeče svote: Pacing 500 K na leto, Mezgovce 300 K, Možganec 400 K, Dornova 400 K, Mostič 400 K; okraj sam pa bi dal letno 1500 kron, kar bi znašalo skupaj 3.500 kron. Poleg tega se je zavezal g. pl. Pongratz, da podari enkrat za vselej v to svrho 1.000 kron, torej 100 kron na leto. Neizobraženi so seveda mislili, da se hoče g. Pongratz s tem popolnoma odkupiti. Res je pa, da bode samoumevno tudi zanj pri dokladah istotako kakor vsak drugi plačeval in da je teh 1000 K torej iz lastnega šenkal. Skupna svota za vzdrževanje bi znašala torej 3.600 K. Potrebne se pa okroglo 5.000 kron. Za ostalih 1.400 K pa je Ornig in z njim sodelavci preskrbeli, da bi jih dali država in dežela. Kdor razume te številke in kdor ni zaslepljen od bogve kakšnih nazorov, ta mora priznati, da bi bilo to za vse prizadete prebivalce izredno dobro in ugodno. Na eni strani bi se ta velepotrebna regulacija izvršila, še poznejši rodovi bi se spominjali koristnega tega dela in domače blagostanje bi raslo. Na drugi strani pa bi se porabilo za regulacijska dela okroglo en milijon kron in ta denar bi ostal v teh petih občinah, ta denar bi ve-

čidel tamošnjo ljndstvo v žep vtaknilo. In plačila? Občine bi dajale prav male svote, katere bi nikdo ne čutil. To svoto pa bi se poleg tega — ako bi je ne bilo za vzdrževanje treba porabiti — shranilo in bi ne bila izgubljena. Ko se je svoj čas županom prizadetih občin to predlagalo, bili so seveda vsi zadovoljni. Seveda, s tem, da so ti možje zadovoljni, še ni vse storjeno. Treba se je tudi primerno potom občinskih sklepov zavezati. In zato se je sklicalo za preteklo nedeljo zborovanje vseh občinskih svetovalcev prizadetih občin v Ptuj, katerega sta se tudi župan Ornig in ptujski okrajni glavar udeležila. In glejte, — zdaj so bili možje nakrat nasprotni. Vpili so, da naj se le regulira, oni pa da ne dajo niti vinarja za vzdrževanje regulacije... Mi ne bomo danes preiskavali, kdo je kriv, da so ti možje nakrat svoje mnenje predrugačili in tako potrebno regulacijo preprečili. Ako jih je kdo k temu zapeljal, potem je storil ta velik zločin. Ako so pa to iz lastnega storili, potem se bodejo gotovo še kesali. Okraj valed tega nesposobnega sklepa ni ničesar izgubil. Nasprotno, prihranil si je 95.000 kron. Ali dotično prebivalstvo omenjenih občin je izgubilo en milijon kron zaslužka. In poleg tega se zdaj v tem okraju ne bode regulacija izvršila. V gornjih krajih Pesnice pa se ta regulacija izvrši. In posledica? Zgoraj bo tekla Pesnica, lepo regulirana, mirno naprej; v tem okraju pa bode vse preplavila in vse uničila... In zdaj vprašamo: Ali je to pametno? Prizadeto ljudstvo, v kolikor je zavedeno in razume položaj, bode dalo svoj čas samo odgovor!

Glede pesniške regulacije se nam od strani pametnih kmetov še to-le poroča: Regulacija nar: je tako potrebna, kakor vsakdanji kruh. Ali znano nam je, da določiti postava, da se izvrši ta regulacija le tedaj, ako se potom občin zasiguri vzdrževanje regulacijskih del. Ker so naši župani, zaslepljeni in nevedni, odklonili to jamstvo, ki bi nas le malenkost koštalo, se torej ta prepotrebna regulacija sploh ne bode izvršila. Župani, vi ste krivi! Mi kmetje pa bomo i znanprej trpeli!

Kako dr. Korošec zavija. V „Straži“ z dne 11. oktobra t. l. čitamo poročilo o nekem shodu, ki ga je obdržal klerikalni „kapo“ dr. Korošec v Rogaški Slatini. V tem poročilu čitamo m. dr., da se bode proga Kogatec-Krapina v kratkem zgradila. Ogrska vlada da je zdaj vendar to privolila in konzorcij da ima še potrebn denar. Dolgotrajna so bila tudi pogajanja z južno železnico, ki je delala velike težave; ali tudi to je zdaj premagano... Tako piše „Straža“ in tako je govoril Korošec. Stvar izgleda torej tako, kakor da bi Korošec pri južni železnici nastopal in jo prisilil tako daleč, da se je v zgradbo te železnice udala. To je pa popolnoma zlagano. Dr. Korošec in tudi noben drugi prvaški poslanec ni pri južni železnici niti besedice izpregovoril. Korošca pri vodstvu južne železnice niti ne poznajo. Mož se baha torej s tujimi zaslugami, kakor je to že njegova navada. Res je pa, da je napredni nemški poslanec Marckhl opetovano pri generalnemu direktorju južne železnice dr. pl. Egerju nastopil in prosil, da se naj zavzema za korake, ki sta jih v tej zadevi v imenu gradbenega odbora gg. inženir Heyder in dr. Schuster storila. Valed tega nastopanja posl. Marckhl pri južni železnici in pri železniškem ministerstvu se je dosegel uspeh in je južna železnica glasom poročila na c. kr. železniško ministerstvo (št. 750 P. A.) se izjavila pripravljeno, v vsakem oziru Rogaško lokalno-železniško vprašanje podpirati. Glasom prometne pogodbe znaša pavšalna svota za leto in prometni kilometer K 1850. Valed dela posl. Marckhl se je izjavila južna železnica pripravljena, znati to svoto na 1.500 K. To velja tudi za novo progo, kar prihrani lokalni železnici letnih 10.017 K. Valed tega je tudi mogoče, da se bode kmalu izsidal Rogaška lokalna železnica do Krapine, kar je že stara želja tamošnjega prebivalstva. To je uspeh Marckhlova dela, Korošec pa ni za to stvar niti mezinca ganil in ravno tako noben drugi prvaški poslanec. Korošec se je spomnil te cele stvari šele tedaj, ko je deželni odbor štajerski stavlil v tej zadevi gotovi predlog... Ako Korošec torej zdaj vernim svo-

jim volilec trobenta, da je on to storil, potem je to navadna laž, navadno zavijanje. Ako se bode železnica do Krapine izdala, je to edino zasluga posl. Marckhlina železniškega odbora. Tako stoji stvar in to je bilo treba povedati!

Posl. Marckhl imel je v Rogaski-Slatini shod, na katerem so mu volilci zaupanje izrekli.

Res sramota! V deželnem zboru zahtevajo prvaški poslanci ob vsaki priliki gotove podpore iz tozadavnega sklada (Notstands-fond). Iz tega sklada je tudi že slovensko prebivalstvo prav velike podpore dobivalo, kar mora vsak pošteni opazovalec tudi priznati. Seveda, dajati se more iz tega sklada le toliko časa, dokler je ravno kaj denarja notri. Velik del svojih dohodkov dobiva ta sklad tudi iz čistega dobička, ki se ga napravi pri „štajerski dobrodolni loteriji“. Ves svoj čist dobiček izroči namreč ta loterija omejenemu skladu, nadalje društvo za oskrbo revežev in otrok ter društvu za boj proti jetiki. Vsak pošteni mora tedaj pripoznati, da je to dobrodolno loterijo iz vsacega stališča le pozdraviti in priporočati. In ako človek že sam noče loterijo podpirati in srečke kupiti, potem bi ji saj ne smel nasprotovati. Tako mislijo pošteni ljudje. Neki gospod — tako poroča „Marb. Ztg.“ — je šel tudi pred kratkem v dravsko dolino in skušal tam pri raznih znanih družinah par teh srečk razpečati. Ali v dotičnih družinah se mu je reklo, da se bode najprej domačega kaplana vprašalo, kaj da on pravi k temu. No in kaj je kaplan rekel? Rekel je dobesedno: „Te srečke naj kupujejo nemški trolitjani! Naš denar damo raje prvaškimi društvom!“ — Tako nesramnost si dovoli dandanes kaplan na Štajerskem! Potem pač ni čuda, da se smatra naše pokrajine za napol divjaško.

Nemščina je le dobra, — tako si mislijo prvaki, kadar se jim gre za „kleft“. Znano je, da spada kaplan Stuhec v sv. Nikolaju pri Ormožu med najbolj zagrižene prvake, med najhujše politično duhovnike in razlaševalce gesla „Svoji k svojim“. Nemščina mu je trn v oči in kadar začuje nemško besedo, postane rdeč kot kuhan rak. Ali glejte, semtortja pa kaplan Stuhec le nemščine ne sovraži. Tako n. p. zdaj, ko ima nekaj vina za prodati. Začuden smo namreč opazili, da ponuja Stuhec to svoje vino zdaj v nemškem jeziku v nemških listih (!). Glejte, glejte, nemški denar mu torej le ne smrdi in nemške kupce ima prav rad. Kmetu priporoča geslo „Svoji k svojim“, sam pa gre Nemcem vino ponujati. Kmetom prepoveduje nemščino, sam pa išče v nemškem jeziku kupce. To ti je pošteni, kaj? Sicer govori pa Stuhec v dotičnih inzeratih tudi nesramno. Tako trdi, da ima njegov mosler 19, silvanec 21 in risling 22 gradov sladkorja. Kdor pozna Stahecove gorice, ve, da je to letos naravnost nemogoče, da spadajo torej Stahecove trditve v grdo reklamo. Na vsak način se ne bodejo nemški kupci na take limanice vsedli. Slovenski kmetje pa naj si Staheca zapomnijo. In kadar jim bode zopet prišel, da jih hujaka proti nemštvu, takrat mu naj primerno posvetijo!

Hud poper so dali socialisti klerikalno-prvaškim poslancem v deželnem zboru duhati. Razpravljalo se je namreč o namenjavi ustanovitvi keramične šole v Radgoni. Pri temu so seveda črnuhi takoj vstali in pričeli svoje politično-otročje želje razkladati. Upali so, da jih bodejo socialisti v tem podpirali. Kajti — kakor znano — so klerikalci pri ožjih volitvah v deželni zbor za socialisti volili. Debeli farji, podrepi organisti, vsi so sli in volili socialisti Horvateka, vkljub temu, da so socialisti vendar vočidel brezverci in vedno nasprotniki farjev, ter da je ravno Horvatek zaradi svojega protiklerikalstva, zaradi nastopanja za „prosto šolo“ svoje učiteljsko službo izgubil. Farji so vkljub temu za Horvateka glasovali; glasovali bi menda tudi za vruga samega, kadar se gre proti Nemcu. Ali klerikalci so mislili, da bodejo socialisti tej bandi vedno na razpolago. Socialisti pa so jih vedno in tudi pri razpravi o radgonski šoli zapustili. In takrat je skočil Korošec po koncu, kakor da bi ga bil gad pičil, ter je zavpil socialistom: To je zahvala, da smo vam dali naše glasove. Socialistični poslanec Rosel pa je dejal: Ali ste mislili, da bode mo

za vsako vašo oslarijo glasovali? Tako so dali socialisti prvaškim klerikalcem zaslužno klofuto. Mi privoščimo tej laži-krščanski družbi to klofuto iz vsega srca!

Letni in živinski sejni na Štajerskem.

Sejni brez svedca so letni in kramarski sejni; sejni, znanomani z svedco (*) so živinski sejni; sejni z dvema svedcema **) pomenijo letne in živinske sejne.

Dne 24. oktobra v Ernovžu*: v Velenju*, okr. Šoštanj. Dne 25. oktobra v Lembergu*, okr. Šmarje pri Jelšah; na Bizeljskem**, okr. Brežice; v Ribnici**, okr. Maribor; v Lipnici*. Dne 26. oktobra v Ormožu (svinjski sejem). Dne 27. oktobra na Ptaju (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Mariboru*. Dne 28. oktobra v Gornjem gradu*; v Slovenji Bistrici*; pri Sv. Tomažu-Koračice**, okr. Ormož; na Bregu pri Ptaju (svinjski sejem); v Čmureku*; v Gradcu*: v St. Jurju ob juž. žel., okr. Celje; v Koprivnici**, okr. Kozje; na Muti**, okr. Maribor. Dne 29. oktobra v Gradcu (sejem z mlado živino). Dne 30. oktobra v Brežicah (svinjski sejem). Dne 31. oktobra na Ptajski gori*, okr. Ptaj. Dne 2. novembra v Vitanju**, okr. Kozje; v Stradnu, okr. Čmurek; v Celju*: v St. Vidu ob Vogalu**, okr. Lipnica; v Ormožu (svinjski sejem); v Radgoni*. Dne 3. novembra na Ptaju (sejem s ščetinarji); v Pisečah**, okr. Brežice; v Lučah (sejem z drobnico), okr. Arvež; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje. Dne 4. novembra v Konjicah*; v St. Pavlu pri Preboldu*, okr. Celje; na Bregu pri Ptaju (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogate živino in konji). Dne 5. novembra na Spodnji Polskavi*, okr. Slov. Bistrica; v Gradcu (sejem z mlado živino). Dne 6. novembra v St. Janžu**, okr. Arvež; pri Novi Cerkvi**, okr. Celje; v Šmartnem**, okr. Šmarje pri Jelšah; na Rečici**, okr. Gornji grad; v Peklu*, okr. Slovenja Bistrica; pri Sv. Vidu pri Ptaju**, v Brežicah (tudi svinjski sejem).

Telefon (interurbano telefonsko zvezo) Maribor-Celje in Konjice-Rogaska-Slatina je sklenjena stvar. Glavna zasluga za uresničenje te potrebne telefonske zveze gre poslanec Marckhl in poslanec Dr. Hoffmann pl. Wellenhof.

V konkurz je prišel trgovec Vinko Berling v Ponikvi. Za upravitelja mase je bil imenovan g. Anton Oeschlag.

Pošne vesti. Piše se nam: C. kr. pošto ravnateljstvo v Gradcu dovolilo je za okolico pošte Sv. Peter pod Sv. gorami za dostavo listin pismonoša; posel upravljal bode Jožef Medved, kateri je obče priljubljen. Stvar je res prepotrebna. Živila naprednost!

Tat. V Mariboru so zaprli trgovskega nastavljenca Fr. Wiedemann iz Prešburga. Zasleduje se ga zaradi tatvine. Istotako so zaprli zaradi tatvine Petra Gernik iz beljaškega okraja na Koroškem.

Ustrelil se je iz neznanih vzrokov uradnik O. Sormann v Leibnicu.

Tatica. Ana Supp je šla z nekim mesarjem v Gradcu v sobo, se delala zaljubljeno, mu ukradla 4000 K ter se s fiakerjem v Maribor odpeljala. Tam so jo pa kmalu dobili in v luknjo vtaknili.

Ubijalec. V mariborsko ječo so pripeljali posestnikovega sina Simona Vesiak iz Vorovca pri Ptaju, ki je dne 29. septembra v prepiru tovariša Preloga z revolverjem ustrelil.

Otokrogel. V Trebnju pri sv. Lovrencu je pogorela viničarska hiša ptujke graščine, v kateri sta stanovala zakonska Ribič. Nekega 7 mesecev starega otroka se ni moglo več rešiti in je našlo dete smrt v plamenih. Ogenj je nastal, ko so se otroci z užigalnicami igrali.

Zaprli so v Mariboru Marijo Gačnik iz mariborskega okraja. Zasledovana je zaradi tatvine.

Porotno sodišče v Celju. 11. julija je pogorela hiša posestnika Plantza, ki je bila takrat prazna. Ker je to poslopje že preje dvakrat pogorelo, se je Plantza požiga sumničilo. Dokazati se mu ni moglo in so ga porotniki tožbe opustili. — 17-letni agent Joh. Zupan iz Ojstrega je ukradel kočarici Železnik okroglo 700 krom denarja. Mladega tata so obodili na 15 mesecev težke ječe. — Mesar Franc Strelec v Konjicah je napadel finančnega nadzornika A. Kokolj s kamenji in ga takoj tako težko ranil, da je Kokolj umrl. Porotniki so pa bili

mnenja, da je ravnal Strelec v silobranu in so ga zato oprostili.

Smrt žganjarja. V Gamlica je umrl zaradi preobilo vžigane žganja neki neznan mož.

Uboj ženina. V Hočah je imel železničar Augustin ljubavno razmerje s hčerko posestnika Lešnika. Zaročenca sta bila tudi že enkrat izklicana. Ali oče je bil proti poroki in jo je preprečil. 17. t. m. je spremlj Augustin svojo nevesto domu. Ko je stopil iz hiše, opazil je Lešnika. Le-ta pa je v divji jezi, da je Augustin njegov prag prestopil, Augustina za vrat prijel in ga pričel daviti. Da bi se ga obranil, udaril ga je Augustin s pestjo po glavi. Zadel ga je pa tako nesrečno na sence, da se je Lešnik na tla zgrudil in je bil kmalu potem mrtev. Nikdo ne ve, zakaj je Lešnik to ženitev preprečil in toliko jeze naredil, da je zdaj svoje življenje izgubil. Augustin je šel po uboju sam v Maribor, anedel tam v neki gostilni na enem sedežu 3 golaže in se potem sam k sodnji podal.

Mladi tat. Pekovski učenec Joh. Kranjc ukradel je svojemu mojstru precej denarja in zbežal.

Iz Koroškega.

Škandal v Št. Lju. Kakor znano, bije se grozoviti boj v koroškem Št. Lju. Vsa klerikalno-politična svojat je nastopila, da bi ubila tamnošnjega g. župnika Česky; to pa samo zato, ker se ta duhovnik ni pečal s politikom, temveč je smatral duhovniški poklic vse drugače. Českemu se je potem od njegovih slabih stanovskih tovarišev, kateri so za hrbotom vohunili in strupeno denuncijanstvo gojili, vse mogoče očitalo. Dokaza za ta očitavanja seveda ni imel nobeden. Koroški duhovniki te vrste imajo toliko masla na glavi, da bi sploh nikdar na solnce ne smeli iti. Pogledajte le politične kozle, ki jih strelja rečino en Sraton ali pa svinjarje, ki jih uganja en Serajnik! Taki ljudje naj bi koga sodili? Mislimo, da bi bilo to nekračansko do skrajnosti. Ali cerkvena oblast na Koroškem se je vendar dala zapeljati od političnih denuncijantov in je proti vsaki pravici in proti vroči želji tamnošnjih gotovo dobro katoliških kmetov g. Českega odstavila. Kmeti pa so svojem župniku zvesti in župnik je zvest faranom. Tako bere g. Česky še vedno sv. mašo in opravlja še vedno svojo službo. Proti g. Česky nastopil je seveda tudi takoj prvaški politikar, hajskač župnik Ražun. Prišel je vsako nedeljo za Českyjeve sovražnike v „ure oddaljeni vasi Labuhart pod žandarmerijsko asistenco mašo brati. Že to je nekaj čudnega; sv. mašo pod varstvom bajonetov! Zdaj hočejo pa Českyjevi nasprotniki, katerih voditelj je lesni trgovec Schaller, da se jim mašo v 10 minut oddaljeni vasi Maria-Humnitz bere. Obenem so seveda ti Ražunovi podprepniki tudi orožniško pomoč zahtevali. Seveda se jim je to dovolilo. Dovolilo se je to, vkljub temu, da zna priti do krvavih izgredov. Ražun se sicer doslej ni upal to storiti; ali odgovornost za vsako prelivanje krvi nosijo tisti, ki so ta položaj vstvarili. S silo se hoče pregnati pravega in poštenega duhovnika, katerega edini „greh“ je ta, da noče trobiti v rog veleizdajalskih prvaških hujakačev. To je — „vera“? Ko bi prišel Kristus na svet, vzel bi zopet bič.

Iz Šmarjete. Piše se nam: Iz Sel piše „Šmir“: Otrok „T“ ni mogel napraviti skušnje za prvi razred gimnazije. Ali tega človeka, ki v „Miru“ piše, ni aham, da se norčuje čez nesrečo vbogega dečka? Skušnjo za sprejem v višjo šolo napraviti je otrokom težko, kateri večrazredne šole obiskujejo in se za vsprejemno skušnjo še posebej poučujejo; koliko teži pa za otroka, kateri je samo 5 let enorazredno šolo obiskoval! Vstopil je v poslednji razred večrazredne, nemške šole v Celovcu. To tudi kaže, da se je v selaskem dvojezičnem razredu dovolj naučil. Ali je to otrokom slovenskega razreda in tvoji „M.“ mogoče? Nikoli! Nesramnemu „Smirovcu“ pa za kaj družega ni, kakor malo zoper dvojezični razred hujskati! Ali sam sebe ne vidiš? Pet let je študiral tvoja „M.“ v Ljubljani. Tam se ni mogla naučiti tega — nemškega jezika — kar je potreba, da si človek svoj kruh lažje zasluži. Ubogi, nesrečni otrok mora zdaj pijanec glazke nositi in njih nesramne govore poslušati. Kdo je te nesreče kriv? Le te neumne hrvaške

in kranjske želje! Nesreča tvojega otroka te uči, da našim otrokom privoščiš, da se učijo to, kar jim je ravno tako potrebno, kakor vsakdanji kruh. Ne hujšaj zoper dobre šole! Ne vzemi našim otrokom pravi uk! Zapomni si: Pometaj najprej pred svojimi vrati!

Sele. Piše se nam: „Mir“ ima čisto kratke noge, kakor vso laži. On taji, da je Brejc v Selah že kaj zaslužil, vse in strašno veliko napravi zastoj. No, no, kak je pa bilo z 50 ansejenci? Jih je gemajnda pri Brejcu, ali Brejc pri gemajndi zaslužil? Kak je pa stalo v računu? „Mir“ je že pozabil! „100 K za Brejca“. Za 'aj pa? Napravil je pismo, da gemajnda ne sprejme več nemških dopisov. Pomagalo ni to pismo gemajndi nič, drago pa je bilo, koštalo samo 50 ansejov. Če tak štikle papirja že 100 kron košta, potem že bo res, da je in dovrg rekurs 5000 kron ured'n. Ko ste sami med seboj bili, ste govorili o 5000 kron, zakaj pa zdaj pred nami tajite! Že verjamemo, da vam Hrvatom ne bo treba plačati, zato pa nam nedolžnim inav več. Šimi za vero gre, si pri silingi uganjal. Čepe če boš tak, ne boš samo u lase, pa tudi denarce zguba. To nas han n'ca hre! Mi hočemo, da nam naš denar ostane, za vero ne gre, le za naš denar! Kdo nam pa hoče vero uzeti?

Prevalje. Tisti gospodek, ki so ga zavoljo hujškarije prestavili iz Celovca v Spittal, da bi ga napravili neškodljivega, še ni pokorjen, on vzdigne spet svojo zmajavo glavo, ima že spet vsak čas delupast in hodi spet na Prevalje rogovilit. Prosimo službeno oblast tega hujšaka, da mu vendar enkrat za vselej krepko in odločno razjasni, da se njegovo postopanje ne vjema z javno službo, katero oskrbuje, in da je njegova dolžnost, svojo službo v smislu službene prisage vestno spolnjevati in ne se mešati v reči, ki se ga ne dotikajo, posebno pa ne sme c. k. davkarski opravičnik rogoviliti in hujškati v eno mero zoper davku podvrženemu ljudstvu. Slovenci, ogibajte se takih ljudi, ki se vam vrivajo kot vaši prijatelji, so pa le največji vaši sovražniki in Vas želijo vjeti na limanice. Slovenci, ne sledite poti takih zapeljivcev, bodite spravljivi z vsemi narodi, otroste se farškega jarma in ostanite stari, pravi Slovenci, ki so bili od nekdanj kinč vseh narodov. Glejte! Kako lepo je prvi in dozdaj nedoseženi slovanski pesnik in pravi Slovenec Prežern pel in nam pot kazal, po katerem naj hodimo, da bomo izgled narodom in šiveli zadovoljno med seboj:

Zive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
Da, koder sonce hodi,
Prepir iz sveta bo pregnan;
Da rojak
Prost bo vsak.

Ne vrag, le sošed bo mejak!

„Kšeft“ je „kšeft“. To geslo ima tudi stari naš prijatelj, pobožni dr. Janko Brejc v Celovcu. Mož je politik in kot politik seveda do dru duše črn ter prvaški. Ali mož je tudi odvetnik. Čudno je pri temu le to, da se sam nikdar ne imenuje „odvetnika“, marveč vedno „advokata“. Tudi na svoji pisarniški štampigilji ni „odvetnik“, marveč „advokat“. Kšeft je kšeft! Mož si pač misli, da „odvetnik“ ne razume vsakdo, „advokat“ pa pač. Kajti Brejc služi v kljub svoji prvaški zagriženosti jako veliko nemškega denarja, ki mu prav nič ne smrdi. In zato postane „odvetnik“ Brejc prav rad „advokat“ Brejc, kajti — kšeft je kšeft!

Volilna sleparija. Dobro je znano, na kakšni način in s kakšnimi sredstvi so prvaški hujšaki pri zadnjih volitvah delali. Ako ni šlo drugače, so tudi glasove kupovali in boljalimani drago plačavali. Da je to resnica, dokazala je sodnijska razprava, ki se je vršila 15. t. m. v Celovcu. Glavni obtoženec je bil župnijski provizor P.

Serajnik iz sv. Petra pri Grafensteinu. Naši čitatelji so že večkrat o temu človeku brali, ki pač že davno ne zasluži, da bi nosil duhovniške suknje. Serajnik je bil seveda eden najhujših, naravnost besnih agitatorjev za Grafenauerja. Ne vemo, če je Grafenauer ponosen na tega umazanega svojega priganjača. Znano je, kako nesramno je Serajnik pri volitvah nastopal, tako da so ga morali iz lokala nagnati, kako je neprednjake s „svinjo“ psoval, kako je posestnike pretepal. Znane so vse svinjarije, katere so se Serajniku pred sodnijo dokazale. Znano je, da se je ta gospod tudi pravno hudo zagrešil. Brejc ga je seveda svoj čas izgovarjal, češ to je „bolezen“. Kar je pri navadnem človeku svinjarstvo in zločin, naj bo pri žegnani osebi nakrat „bolezen“. Vse to je torej znano. Upali smo, da ne bomo imeli z nečedno osebo tega župnika nič več opraviti. Ali motili smo se. 15. je stal umazanec zopet pred sodnijo. Serajnik dal je namreč na dan volitve zidarju Francu Pasterk in hilapu Petru Lesiak vsakemu 2 K, da sta Grafenauerja volila. Pasterk in Lesiak sta bila tako neumna, da sta se pustila od tega hujšaka zapeljati; vzela sta denar in bila valed tega tudi obtožena. Nadalje je ponujal Serajnik nekemu delovodji Petelin 10 K, da ni hotel orglarja voliti; Petelin k svoji sreči ni Judaževega denarja vzel. Serajnika je seveda zopet pobožni dr. Brejc zagovarjal. Ali ni imel posebne sreče. Župnik Peter Serajnik bil je namreč obojen na en mesec strogega zapora soobdolženca pa sta dobila vsak 3 dni zapora. Poleg tega so vsi trije izgubili za 6 let vsako volilno pravico. Serajnik je zdaj moralno popolnoma nrtet. Radovedni smo, zakaj cerkvena oblast pri temu breznačajnem, svinjarskem človeku ni tako stroga, kakor pri onih duhovnikih, kateri ne uganjajo politike. Radovedni smo nadalje, če bo Serajnik še maso bral... Grafenauer in njegova stranka pa imata zdaj sodnijski dokaz, da se je od klerikalne strani pri volitvi sleparilo in podkupavalo. Fej čez sleparsko farško-prvaško to stranko!

Pohvaljeni orožniki. Valed izborne svoje službe pri končanju taverske železnice dobili so pohvalne dekrete gg. okrajna stražmojstra Val. Knees in Fr. Luggner, stražmojstri Rud. Kofler, A. Lanz, Ferd. Ebler, Joh. Kanött in Bl. Planthenen. Čestitamo!

60-letnico praznoval je te dni v Beljaku notar g. H. Tachebull. G. Tachebull je eden najpridnejših sinov naše domovine in eden najpogumnejših vernikov v ljudsko dušo. Znan je po krasnih svojih spisih. Tudi mi naprednjaki mu čestitamo iz vsega srca!

Vlak prijel je pri Beljaku železniskega delavca Jakoba Zebal in ga na mestu usmrtil.

Špijon? V Arnoldsteinu so zaprli nekega moža in ga odpeljali v Celovec; ker je baje špijonaže (vohunstva) sumljiv.

Po svetu.

Delavnico za bombe so našli policaji v Krakovi. Zapri so več oseb, katere so hotele bombe metati, da bi potem v zmešanosti kradli.

Fant — maščevalec. Žena nekega vinarstva v Szegszardu (Ogrski) imela je ljubzensko razmerje s kučijažem. 14-letni njen sin je to opazil in ustrelil njenega ljubljence. Žena je pobežala.

Duhovnik — tat. V bolnišnici v Gnighu (Salcburško) je ukradel duhovnik Jungwirt nekemu bolniku napredni list, katerega je ta čital. Bolnik ga je valed tega zaradi tatvine naznanil in je bil kaplan na 3 dni zapora obsojen.

Vihar. V vzhodni Bengaliji divjal je grozoviti vihar. Mnogo parnikov se je potopilo. Pri Kalkuti je vzel vihar dva tovarna vlake iz tira. Mnogo oseb je našlo svojo smrt.

II. Izkaz daril:

za po toči poškodovanim kmetom.

Jos. Verbovšek, Frauheim, K — 40, Jos. Nekrep, Karmel K 2—, Joh. Muzelj, Hordel (Westfalsko) K — 30, Valentin Mezarič, Gross-Weitsch K 1-30, skupaj K 4—, S preje nabranimi svotami skupaj K 1107-38. Srčna hvala!

(Pribodajte napreji).

Poraba krompirja pri pitaju svinj.

Pred nedavnim časom je dal nemški kmetijski svet prirediti in voditi natančne preiskave o vplivu tolače v krmi na produkcijo mleka pri kravah. Tem poskusom so sledili sedaj natančni in praktični poskusi o reji in hrani svinj, pri katerih je šlo na eni strani za to, da se pokaže prebavnost večjega števila raznih vrst piče, na drugi strani pa za poskusno pitanje rastočih svinj. Ko so se sestavljali načrti za te poskuse, se je postavilo pravilo, da mora biti gospodarski namen, doseči produkcijo svinjskega mesa s kolikor mogoče enotno pičo. Pri tem se je posebno gledalo na krompir, nanj tudi zato, ker se pri iganju vedno manj in s slabimi uspehi rabi. Ob enem bi se naj dognalo, pri kateri množini beljakovine kot najdražje redilne snovi svinje krompir najbolje izrabijo. Te poskuse je vodil tajni dvorni svetnik prof. Kellner (Möckern) znan veščak na polju vede o hrani. Ti poskusi so se vršili na 17 krajih sočasno. Po en oddelek povprečno štirih svinj se je v paralelnim oddelku vred krmlil s pičo, ki je imela več beljakovine, druge oddelke s tako, ki je je imela manj. Tako se je opazovalo skupno v 64 oddelkih 256 svinj vso dobo štirih mesecev, v kateri so trajali poskusi. Kot dodatki močne krme so bili na razpolago; v 10 obratih posneto mleko in sirota, v 9 moka iz mesa, v enem snoka iz rib, v 16 štiti zdrob in raznovrstna moka, v 2 obratih zdrob od jeklinatih sadežev in v 4 obratih ostanki pri izdelovanju olja. Vrlika večina svinj je bila iz velike bele klatne pasme (Yorkshire), oziroma križanč s sjo. Začetna teža svinj je bila med 34 in 97 kg; čas pitanja je trajal od 56 do 140 dni. Pri vsakem poskusu je bilo udeleženo tudi poskuševalište. Množina in vsebina hrane se je vedno natančno dognala in zapisala, ravno tako ostanki hrane, zmrznata teža in hlevska tolotla. Pri poskusi so izhajali z množino beljakovine, ki jo je za pitanje svinj navedel Kellner, po katerem mora imeti vsakdanja piča svinj za 1000 kg žive teže:

Pri teži živali 50 kg, 45 kg prebavne beljakovine in 32 kg škrobove vrednosti; če je žival teža 90 kg pa 3 kg prebavne beljakovine in 75-5 kg škrobove vrednosti; če tehta žival 130 kg, mora dobiti na dan 240 kg prebavne beljakovine in 198 kg škrobove vrednosti.

Poskusi so pokazali, da dajenje večjih množin prebavne beljakovine, ko je tu navedena, ne prinaša nobenih gospodarskih koristi. Zvišanje beljakovine za 20 odstotkov je ostalo prav brez vsakih posledic. Če pa se je znižala doza beljakovine, se je takoj znižala tudi živa teža svinj, ali pa je le zelo počasno napredovala. Posebno zanimivo je bilo, da se je krompir vseskozi izborna porabil. Pri 5 poskusi je znašala škrobova vrednost krompirja celo 50 do 70 odstotkov skupne škrobove vrednosti piče. Pri teh poskusi se je krompir dajal oparjen in v veliki množini se je, seveda, če je bila krma okusna in je žival rada jedla, izrabil v istem razmerju ko v malih množinah. Ti poskusi so nas splošno poučili, da se da telesna teža svinje zvišati na 100 kg s krmo, ki ima 315 kg škrobove vrednosti in 48 kg prebavne beljakovine.

Siroški za dosego 100 kg prirastka pri živi teži so bili različni po krmi in različni njeni tržni ceni. Povprečno so znašali 8658 K. Pri večini poskusov, pri katerih se je dajalo manj prebavne beljakovine, ko je po zgore opisanem potrebno, so bili ti stroški daleko večji nad to povprečje. Če se naj izpitajo približno 50 kg teške svinje in če se naj njihova teža zviša za 75 kg, potem so stroški za pitanje ravno pokrili, če se lahko proda 50 kg žive teže pitane svinje za 44-46 do 49-14 K brez vsakega odbitka. Ker pa je tržna cena v resnici večkrat mnogo manjša kot tukaj navedena, se v takih slučajih ne more govoriti niti o skromni porabi in izrabu v kmetijstvu izdelanih krmi in doma pridelane piče. Zastojni ne mara nihče delati ali vedno doplačevati k svojem delu in tako se to tudi od kmetov ne more zahtevati.

Pri teh poskusi se je dognalo, da je 100 kg krompirja pri pitanju svinj vrednih 3 K 50 v in da lahko pri tej ceni, tekmuje krompir kot svinjska piča z drugimi pičami. Cena za posneto mleko je bila pri teh računih 350 K in cena sirotke 1 K 17 v za 100 kg. Svinja se je zaračunala kot glavica 87 K 75 v in splošni stroški brez velikega ritika pri reji svinj na 20 K 98 v, znesek, ki je bil posnet iz dejanskih razmer v nekem normalnem obratu. Poskusi so tudi pokazali, da

Prav imate

Samo prave z imenom MAGGI in z varstveno znamko: zvezda s križcem

ako zahtevate pri Vašem trgovcu izrecno

MAGGI

JEVE

kocke

po 6 h

kajti te
so najboljše!

